

Women on Wings helpt vrouwen in India verder:

LEVERT MEER OP DAN DONEREN'

Tekst Marjan Brouwers | Beeld Women on Wings

Aan wie heb je op termijn het meest: aan iemand die je vis geeft of aan iemand die je leert hoe je zelf vist? Juist. Deze gedachte zit achter Women on Wings, een stichting van twee Nederlandse ondernemers die in tien jaar tijd één miljoen vrouwen in India aan goed betaald werk wil helpen.

Ontwikkelingshulp
vergeet
het **ontwikkelen**
van
ondernemerschap

Het besluit om Women on Wings op te richten ontstond in 2006, toen Maria van der Heijden en Ellen Tacoma zich realiseerden dat Indiase ondernemers op het platteland vaak maar weinig kennis hebben over hoe je een onderneming runt. Maria: 'Je kunt daar meestal niet even gemakkelijk een accountant, vormgever of andere professional inhuren om je te adviseren. Ondernemers daar zijn vaak alleen maar bezig met productie draaien en weten niet hoe ze hun producten vervolgens het beste aan de man brengen. Ellen en ik realiseerden ons dat wij met onze ervaring op het gebied van management en marketing iets zouden kunnen betekenen voor deze ondernemers. Zo is het begonnen.' De drijvende krachten achter Women on Wings zijn allebei zelf ondernemer in de adviesbranche: Maria van der Heijden's bedrijf heet ComVerander en is gespecialiseerd in veranderprocessen. Ellen Tacoma is directeur van Klantenklaar, dat zich richt op relatiebeheer.

Vrouwen kunnen de cyclus van de armoede doorbreken

'India is een fascinerend land met een prachtige cultuur en een *booming* economie', vertelt Maria die sinds 2000 regelmatig naar India reist. 'Maar het is ook een land van grote armoede. Wereldwijd leven er meer dan vier miljard mensen van minder dan een dollar per dag. Daarvan wonen er zevenhonderd miljoen in India. Je kunt ervoor kiezen om mensen geld te geven of goederen. Maar dan verandert er niets aan hun situatie. Ik ben ervan overtuigd dat je mensen meer biedt als je ze helpt om economisch zelfstandig te worden. Als je zorgt dat ze hun eigen inkomen kunnen verdienen.

Dat geldt vooral voor vrouwen: wat zij verdienen komt rechtstreeks ten goede aan hun kinderen en huishouden. Op die manier lukt het hen om echt iets op te bouwen en kunnen ze hun kinderen meer perspectief bieden op een betere toekomst. Zo kunnen ze de cyclus van armoede doorbreken.'

Wel waterpompen, geen ondernemersadvies

Women on Wings wil vrouwen in India aan het werk helpen. Dat doet de organisatie door bestaande bedrijven te adviseren. 'Vooral bedrijven op het Indiase platteland hebben behoefte aan ondersteuning op deze gebieden', vertelt Maria. 'Er worden wel projecten op

het gebied van waterzuivering, gezondheidszorg en onderwijs uitgevoerd, maar de focus van ontwikkelingswerkers is eigenlijk nooit gericht op het ontwikkelen van ondernemerschap. Ondernemers en coöperaties hebben juist behoefte aan ondersteuning en kennis. Dan kunnen ze groeien en ontstaan er meer banen op het platteland.'

Voordoën, samen doen, zelf doen

De aanpak is praktisch. Women on Wings kijkt wat er lokaal nodig is aan kennis om te professionaliseren. Maria: 'We adviseren en volgen bedrijven drie jaar lang, samen met ervaren managers uit Nederland, onze experts. We hebben inmiddels zo'n 25 managers

Nederlandse managers reizen naar India om te adviseren

gevonden die vrijwillig hun kennis op het gebied van management, financiën, marketing en communicatie beschikbaar stellen. Deze professionals 'doneren' hun tijd en kennis, wij betalen de reis en de lokale bedrijven nemen de verblijfkosten voor hun rekening.' Managers die expert willen worden, moeten minimaal beschikken over vijftien jaar ervaring en bereid zijn om tien werkdagen per jaar beschikbaar te stellen aan Women on Wings. Maria: 'Dat kan vanuit Nederland, maar veel van onze experts willen graag naar India om ter plaatse aan het werk te gaan. Ze geven adviezen, voeren projecten uit en organiseren workshops. Dat alles weer vanuit de gedachte: voordoën, samen doen en zelf doen. Het is een werkwijze die erg goed blijkt te werken, hebben we gemerkt.'

In vier jaar van vierhonderd naar zevenhonderd medewerkers

Het type bedrijven dat Women on Wings adviseert is gevarieerd. Een mooi voorbeeld van een geslaagd project is de coöperatie Sadhna in Udaipur. Maria: 'Eind 2006 werkten er vierhonderd vrouwen. Ze maakten prachtige producten: geborduurde kussens en spreien van milieuvriendelijke katoen en met de hand geleverde zijde. Al in 2004 was Sadhna lid van de *Fair Trade Federation*. Op zich was Sadhna dus een goedlopende coöperatie, maar het kon zoveel beter. Wat ontbrak was bijvoorbeeld kennis over marketing. Wie is je klant? Wat voor producten wil de klant graag hebben? Hoe organiseer je je processen en richt je je distributie in? Dat zijn onderwerpen die aan de orde kwamen tijdens ons adviestraject. Inmiddels werken er zevenhonderd vrouwen voor Sadhna, is de kwaliteit van de producten vooruit gegaan en groeit de omzet nog steeds. Het bedrijf onderzoekt nu de exportmogelijkheden. Het mooie is verder dat de opbrengst van deze coöperatie geheel bestemd is voor de werknemers.'

Langdurige partnerships

Women on Wings ontwikkelt partnerships met bedrijven en spreekt dan van Premium Wings of Business Wings. De eerste categorie betreft meerjarige relaties, zoals met DHL, AkzoNobel en Cordaid. De Business Wings helpen met diensten en producten, zoals de website, hardware, software en drukwerk, ter waarde van minimaal 1.000 euro. Maria: 'Dankzij al onze partners is het gelukt om in twee jaar tijd zesduizend nieuwe banen te creëren. Dat is het begin: we gaan voor een miljoen in 2018!'

www.womenonwings.nl
www.astellas.nl
www.comverander.nl
www.klantenklaar.nl

MAANDVERBAND VOOR HET INDIASE PLATTELAND

Een van de experts van Women on Wings is Jan Hofman. In het dagelijks leven werkt hij in Meppel bij het farmaceutische bedrijf Astellas. Als partner van Maria van der Heijden voelde hij zich al snel betrokken bij Women on Wings. Jan: 'Ik vind het een heel mooie manier om meer vrouwen op het Indiase platteland aan het werk te helpen. En daarom wilde ik graag meedoen.' Hij kreeg die kans toen hij samen met Maria in Delhi kennis maakte met het sanitatieprogramma van Unicef. Jan: 'Unicef doet veel in India om de hygiëne te bevorderen. Op het platteland hebben mensen vaak onvoldoende sanitaire voorzieningen. Zo gebruiken meisjes en vrouwen daar nauwelijks maandverband, in tegenstelling tot in de steden. Dit is niet alleen onhygiënisch, maar zet vrouwen ook op een achterstand, omdat ze tijdens hun menstruatie niet naar school of naar hun werk gaan.'

Businessmode voor lokale productie

Na enkele gesprekken sloeg Jan aan het rekenen. 'Met andere experts is een businessmodel gemaakt waarbij in heel India coöperaties kunnen worden opgezet die zelf maandverband gaan produceren met lokale grondstoffen. De coöperaties worden gerund door de vrouwen zelf. Er is berekend hoeveel stuks maandverband er geproduceerd moeten worden om een business op te kunnen zetten. Ook is er een plan gemaakt om de productie en de distributie te organiseren. Je moet dan niet denken aan een grote fabriekshal en vrachtwagens, maar aan een klein gebouw waar de vrouwen aan het werk gaan. De distributie gaat vooral achterop de fiets via de lokale ziekenhuizen, scholen en gezondheidscentra.'

Twee euro per dag: een prima salaris

Hij verwacht dat het project in 2011 van start kan gaan. De vrouwen die zullen meewerken gaan dan zo'n twee euro per dag verdienen. 'Dat klinkt bescheiden, maar het is veel meer dan die vrouwen zouden verdienen als ze op het land werkten en het werk is ook nog eens veel minder zwaar.' Als het hele model slaagt lukt het Women on Wings om op deze manier 45.000 vrouwen aan het werk te helpen. En dat niet alleen. Jan: 'Meisjes hoeven niet meer te verzuimen van school als ze ongesteld zijn en lopen daar-

door veel minder achterstand op. Dat is dus dubbele winst: banen voor vrouwen en meer toekomstmogelijkheden voor jonge vrouwen.'

Kennis is duurzamer dan geld

Zijn betrokkenheid bij Women on Wings ligt vanwege zijn relatie met Maria voor de hand. Maar dat is niet het enige. 'Ik heb zelf ervaring met de productie en distributie van levensmiddelen en farmaceutische producten. Die kennis is heel waardevol in India. Ik vind het zelf ook interessant en mooi dat ik hieraan kan bijdragen. Dat komt ook doordat ik er veel met Maria over praat.' Hij staat volledig achter de aanpak van de organisatie. 'Ik wil niets ten nadele zeggen van de reguliere ontwikkelingshulp, maar ik geloof er echt in dat je kennis moet geven en niet alleen geld. Natuurlijk is er geld nodig om bedrijven op te zetten. Voor de bedrijven die maandverband gaan produceren moet er geïnvesteerd worden in apparatuur en grondstoffen. Maar uiteindelijk gaat het om de kennis die je aanbiedt waarmee mensen in India zelf verder kunnen. Kennis is duurzamer dan geld. Juist dat aspect van Women on Wings spreekt mij aan. En het is natuurlijk ook heel boeiend om met Indiase partners samen te werken. Als expert geef ik niet alleen kennis, maar krijg ik er ook kennis en ervaring voor terug. Voor mij is dat een prachtig aspect.'